

EXPOSICIÓ 'STOLEN MEMORY' AL PALAU ROBERT DE BARCELONA

Localitzen els familiars d'un gandesà deportat als camps nazis per a retornar-li les pertinences

Ernest Bauló és l'última víctima de la persecució nazi a qui es restitueixen els objectes personals robats quan va ingressar a Neuengamme

Terres de l'Ebre Albert Mestre

75 anys després de la fi de la Segona Guerra Mundial, de la caiguda del nazisme i de l'alliberament dels camps de concentració, continua havent-hi gent treballant per a reparar el dany causat. Persones, en països arreu del món, que no perden l'esperança de trobar els hereus de les víctimes de l'horror nazi per a poder restituir-los les seues pertinences.

El règim nazi documentava i arxivava els efectes personals dels deportats a la seua entrada als camps. A les acaballes de la guerra van destruir el que van poder. Del que en va quedar, una part ho van recuperar els supervivents o els companys de les víctimes. Però resten encara uns 3.000 objectes per a lliurar. Des de 1945, els custodia els Arxius Arolsen-Centre Internacional de Persecució Nazi, l'arxiu sobre les víctimes del nazisme més gran del món, més de 20 km lineals de caixes amb documents i pertinences, corresponents a víctimes de la persecució nazi de més de 30 països.

El Palau Robert de Barcelona ha inaugurat esta setmana l'exposició *Stolen Memory*, coorganitzada pels Arxius Arolsen, el Centre d'Estudis sobre Conflictos Socials (CECOS) de la Universitat Rovira i Virgili (URV) i el Memorial Democràtic. Fa quatre anys, Arolsen, amb l'ajuda de voluntaris d'arreu del món, va iniciar un procés de cerca per a localitzar centenars de famílies de deportats i retornar-los els objectes robats pels nazis. L'exposició de Barcelona, centrada en els deportats catalans i espanyols, explica el resultat d'este treball gairebé detectivesc i, sobretot, posa el focus en aquelles víctimes sobre les quals ningú no n'ha reclamat res encara.

UN GANDESÀ, ÚLTIM DEPORTAT LOCALITZAT Un dels últims deportats a qui s'ha pogut localitzar la família és de les Terres de l'Ebre. Es tracta d'Ernest Bauló Amador, nascut a Gande-

L'exposició al Palau Robert pot visitar-se fins al 24 de juliol. / A.M.

sa l'any 1915. Segons explica l'investigador Antonio Muñoz, del Centre d'Estudis sobre Conflictos Socials de la URV, s'ha contactat finalment amb el seu net, resident a França. El cas de Bauló és singular, perquè si bé va ser deportat al camp de concentració de Neuengamme, va sortir-ne viu i va residir al sud de França fins que va morir. Fins i tot va presidir l'Amical de Neuengamme. Este gandesà, una vegada exiliat, es va enrolar amb la resistència francesa i va lluitar contra els nazis fins que va ser detingut a Rennes, a la Bretanya francesa, i ingressat en este camp de concentració, situat a pocs quilòmetres d'Ham-

Voluntaris d'arreu del món implicats en la recerca dels familiars de 3.000 víctimes

burg. En ser alliberat de Neuengamme, l'últim que va pensar Bauló va ser a reclamar les seues pertinences, que va donar per perdudes. Però encara hi eren. Es tracta de la documentació d'entrada al camp i d'un rellotge de polsera (vegeu fotografia). Una col·lega d'Antonio Muñoz, la investigadora Ana García Santamaría, va acabar trobant els

El deportat Ernest Bauló i el rellotge que la seua família recuperarà 75 anys després de la seua captura pels nazis. / AROLSEN ARCHIVES

descendents de Bauló. El proper mes de setembre, l'exposició *Stolen memory* viatjarà a la Jonquera, moment en què es lliuraran les perti-

nences als familiars d'Ernest Bauló, es tancarà d'esta manera el cercle i es farà un nou exercici de reparació de la memòria històrica. ■

DESTACAT

Heinrich Himmler: "Són petites coses sense valor"

Relloctes, joies, anells, cartes, fotografies... tot el que els deportats portaven a sobre quan ingressaven al camp de concentració passava a ser confiscat pels nazis. De tot plegat se n'ha salvat molt poca cosa, circumstància que atorga encara un major valor històric i emotiu quan els promotors de la campanya *Stolen memory* aconseguen trobar els seus legítims propietaris, en este cas els descendents dels represaliats. L'investigador del CECOS de la URV, Antonio Muñoz, és un dels promotors a Espanya de la campanya per a localitzar familiars de deportats. Juntament amb altres col·laboradors han participat en esta recerca que, en poc més d'un any i mig, els ha permès d'identificar els descendents d'una trentena de deportats a tot l'Estat. "Som molta

gent que estem posada en això. És com un treball coral, molt col·laboratiu, en què compartim la informació que cadascun de nosaltres obté, amb l'objectiu d'acabar trobant les famílies". Van ser 10.000 els exiliats de la guerra civil que van fer cap als camps alemanys: Mau-

thausen (7.500), Buchenwald (600), Dachau (600), Neuengamme (500), Sachsenhausen (200), Ravensbrück (200), Flossenbürg (150) i altres. Tots ells van ser utilitzats com a mà d'obra esclava en pedreres, fàbriques o en la construcció d'infraestructures. El treball

forçat, el sobreesforç, una alimentació deficient, el fred, els maltractaments i les malalties va provocar la mort de la majoria. Els que van sobreviure van patir les seqüeles fins al final. Els organitzadors de l'exposició *Stolen memory* recorden que l'any 1942, Himmler va oposar-se a la petició de Creu Roja perquè enviés a les famílies els efectes personals dels espanyols assassinats als camps de concentració. El lloctinent de Hitler s'hi va negar a Hegant que eren "petites coses sense valor". Amb sorpresa i emoció, algunes d'aquelles famílies estan rebent, setanta-cinc anys després, la trucada d'algú que considera aquell rellotge, carta o fotografia, un objecte d'un valor incalculable per a ells i per a la memòria històrica d'este país i d'Europa. ■